

РОЗБИВСЯ АМЕРИКАНСЬКИЙ БОМБОВИК

РИВЕРСАЙД (Каліфорнія). — Великий американський бомбовик, летячи в часі бурі над високими горами, зачепив за високу скалу і стрімголов почав летіти вниз. По дорозі два летуни вискочили з нього і врятувались легкопадами. Чотири інші чомусь не могли вискочити і разом з літаками вдарили об землю, вбиваючись на місці.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПОДАТКІВ.

НЬО ЙОРК. — Довідавшись про плян губернатора Лімена піднести стейтові податки, платники податків з усіх сторін почали надсилати протести. Ті протести вони шлють на руки адміністрації, до різних часописів та на руки асемблеменів. Ще ніколи не було такої повони протестів, як тепер. У протестах люди говорять, що податки вже й так високі й коли теперішній уряд далі буде шрубувати податкову шрубку, то він стратить піддержку з боку населення і його усунуть.

ДЮІ КРИТИКУЄ „НОВИЙ РОЗДІЛ“.

БОСТОН. — Нюйорський прокуратор Томас Дюї, що тепер старається здобути з боку Республіканської Партії номінацію на президентського кандидата, виголосив у Бостоні політичну промову, в якій гостро критикував теперішню адміністрацію і політику „нового розділу“, кажучи, що та політика крім великого задовження не принесла ніякої економічної поправки. Державний бюджет далі не зрівноважений, говорив Дюї. І коли щось у тій справі не зробіть, то цілком певно край прийде до фінансової катастрофи. Він далі говорив, що коли президент Рузвельт сам признається, що бюджету зрівноважити не може, то треба когось іншого в Білому Домі, щоб це довершив.

ДЕРЖАВНА КЛІНІКА КОНТРОЛІ УРОДИН.

НЬО ЙОРК. — На зїзді прихильників контролю уродин різні професори виголошували доклади, в яких обороняли право родичів контролювати і плянувати уродини своїх дітей, себто їх скількість і час. У той спосіб, говорили вони, буде менше нуджарів на світі, менше смертностей серед дітей та краца якість дітей, яким родичі будуть могли дати належне удержання та опіку. На тій зїзді подано до відома, що в місті Мідлтаун, Н. Й., założено першу клініку контролю уродин, що є удержувана не приватними фондами, але державними.

ТОРГОВЕЛЬНІ ВІДНОСИНИ З ЯПОНИЕЮ.

ВАШИНГТОН. — Внаслідок зїзвання торговельного договору з Японією вина продуктів між тим краєм і Америкою знайшлась у непевнім становищі. В тій цілі з'явився в департаменті стейту японський амбасадор Горіночі і попросив відповіді на декі запити. Йому відповів асистент секретаря Гола, Берл, що товаробмін з тими двома країнами не буде припинений, а може продовжатись на основі щоденних умов. Однак зміна умов, або цілковите припинення того товарообміну може наступити кожної хвилини.

ПРИЗНАНО ВИНУВАТИМИ ПРОВІДНИКІВ ЮНІІ.

НЬО ЙОРК. — Лава присягли признала винуватими голову далекоплавних морських робітників, Райена, та десять інших юнійних урядників, за те, що вони силували членів інших юній, щоб вступали до їхньої юнії. Суд судив їх на основі протимонопольного закону Шермана.

ГРУБИЙ СНІГ НА ПОЛУДНІ.

АТЛАНТА (Джорджія). — В полудневих стейтах упав грубий сніг. Місто Атланта покрито сніговою поволокою, грубою дев'ять цілів. Такі грубі сніги в полудневих стейтах є рідкістю. Водночас з грубими снігами на полудні снідна відсутність снігів у північних стейтах. Метеорологи говорять, що снігові хмари з полудня плывуть до північних стейтів та скоро і їх покрийть білою поволокою.

КОМІТЕТ ДАЕСА БУДЕ ПРОДОВЖАТИ РОБОТУ.

ВАШИНГТОН. — Конгрес великою більшістю голосів, 345 проти 21, ухвалив продовжувати працю комітету Даеса над розшуками неамериканських активностей. Перед голосуванням відбулась гостра дебата над тою роботою і деякі конгресмени твердили, що комітет послуговувався такими методами, що не є американськими. Проте працю одобрено і продовжено на ще один рік.

КРИТИКУЄ АНГЛІЮ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Мід у сенаті перестеріг Англію, що коли вона буде далі так безцеремонно поводитись з американськими кораблями, зятягати їх до своїх портів, здержувати на довгий час і контролювати почту, що йде до нейтральних країв, то вона готова втратити в Америці ту симпатію, яку має тепер. Бо колиб так трималося, що американський корабель зятягнений їхніми кораблями на небезпечні води, затоплено, то вину за те понесе Англія, говорив Мід.

НАРАДА У СПРАВІ КОНГРЕСУ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Дня 22. січня 1940. р. відбулася в Скентоні нарада ексектив Українського Народного Союзу, Українського Робітничого Союзу, Провідіння й Української Народньої Помочи у справі конгресу американських українців.

Нарада заявилася однодушно за те, щоб був один конгрес та щоб ініціативу його скликання взяли на себе чотири головні заповомогові організації.

Ексективи цих організацій мають виробити платформу, порядок, резолюції і пляни організації конгресу, назначити його час і місце і запросити до Конгресового Комітету ті інші центральні українські організації, що приймуть платформу конгресу.

Найближча нарада ексектив згаданих заповомогових організацій відбудеться в Нью Йорку 27. січня 1940.

ВІД „ОБ'ЄДНАННЯ“

У зв'язку з нарадами ексектив чотирьох головних заповомогових організацій, які відбулися дня 22. січня 6. р., Об'єднання Українських Організацій в Америці займе своє становище у справі проголошеного ним Всеукраїнського Конгресу доперва по нарадах згаданих вище організацій, що мають відбутись 27. січня 6. р. Рішення, яке буде повзате на нарадах ексектив „Об'єднання“, Координаційного Комітету і тих головних організацій, що заявили за Всеукраїнський Конгрес, буде подане до прилюдного відома зараз по нарадах.

ПЯ ГВАРДІЯ ЗА ДЕПОРТАЦІЮ ЧУЖИХ „ФРОНТОВИКІВ“

Нюйорський посадинок Ля Гвардія заявив публічно, що він буде домагатись від федерального уряду депортації Вільяма Бишона, одного з а-рештованих головачів „Християнського Фронту“, обвинувачених за заговор захопити силою федеральний уряд.

ПОЛІЦІЯ ОБВИНУВАЧЕНИЙ ЗА ВБИВСТВО

Велика лава присяжних судів у повітовому суді в Джерзі Сіті, Нью Джерзі, постановила поставити на суд поліція Вільяма Слоковера як обвинуваченого за вбивство. Закидується йому, що він убив 52-літнього поліція Патрика Дрейпера, котрого він самий невинно обвинувачував як „свілера“, себто дощочника. Слоковер убив Дрейпера підчас сварки.

НЕ ПОМІТЬ УСІХ ЗАКОНІВ.

Таксіковий шофер Френк О'Ніл доніс філадельфійській поліції, що гість, котрого він прийняв на свою таксілку, ограбив його з усіх грошей, а потім викинув його з авта й поїхав ним далі самий. Шофер міг сказати за грабінника між іншим те, що він став на кожне червоне світло на дорозі, як приказує закон.

ЧИ МОЖНА ЗДУРИТИ КУРКУ?

На досвідній фармі в стейті Тенесі перепровадив один агроном такий досвід з курки: він хотів здурити курки, що минула зима й настав час, щоб вони неслися. Агроном „дурив“ курки тим, що почав їх кормити сонистою зеленіною, яку вони дістають аж на весну. Курки „далися здурити“ й почали нести яйця.

ЗАТОПЛЕННЯ БАРЖІ

Нюйорську поліцію, пожежників і прибережну сторожу повідомлено у вівторок рано, щоб вони пішли рятувати перед затопленням у ріці Гудсоні стоячу при причалі баржу з журавлем. Коли кожна з цих установ вислала на подане місце своїх людей, ці справді переконалися, що баржа поволі ховалася під водою. Стали працювати над нею спільними силами. й, прив'язавши баржу до причалу, не дали їй далі затопитись.

ЖЕРТВИ КОРАБЕЛЬНОЇ КАТАСТРОФИ

РИМ. — Подано, що по французькій ревізії стався вибух на італійській кораблі „Ораціо“ недалеко французького побережжя, наслідком чого, як виявляється, загинули 104 особи.

ЯПОНІЯ ЗАГРОЗЮ, КАЖЕ КАЙ-ШЕК

ЧУНГКІНГ. — Японія визнає „центральної китайський уряд“, каже Ченг Кай-Шек, що веде боротьбу з Японією. Але той „уряд“ з Вангом на чолі є в руках Японії. При допомозі того уряду Японія хоче заволодіти Китаєм, а потім посується до Індокитаю, малайських островів, Філіппин і заволодіє цілим Тихим океаном.

МІЖ ДВОМА ВІЙНАМИ ОДНА ВАЖЛИВА

Марвин Грігз, пілот підприємства „Юнайтед Ервейс“, заявив у суді в Шікаго, що він не дає ніякої відповіді на позов своєї жінки, бо, мовляв, він резигнує з свого становища й зголошується до канадської армії на війну в Європі.

Суддя заявив йому: „О, ні, ви цього не робите. Я пораджу федеральному уряду, щоб вам не видав пашпорту. Ви маєте лишитись в краю, поки не поладите цієї справи з своєю жінкою. Доперва потім можете йти собі на європейську війну. Зложите залог 2,000 доларів“.

ВІДПОЧИНОК ФІНСЬКИХ ЖОВНІРІВ ПО БОЯХ.

МОСКВА І БЕРЛІН У СПРАВІ НІМЕЦЬКИХ ВІЙСЬК У ГАЛИЧИНІ

МОСКВА. — Офіційні советські і німецькі кола спільно заперечили заняття Галичини німецькими військами. Кажуть, що заграничні вісті про те, що німці перебрали контролю залізничного шляху, що має лучити Німеччину з Румунією через Галичину, є цілком неправдиві. Також подали, що є неправдою, що німецькі інженіри перебрали контролю над нафтовими теренами в Галичині. Зате німці признають, що вислали на західно-українські землі, головню до Львова і Луцька, яких 500 німецьких урядовців, які виглядають у своїх мундурах як жовніри чи офіцери, а які мають наглядати над переселенням німців з західно-українських земель до Німеччини.

ДАЛІ СТОЯТЬ ПРИ СВОІХ ПОГОЛОСКАХ.

БУКАРЕШТ. — Урядовці бувшої польської держави, що тут живуть як утікачі, далі твердять, що на західно-українських землях, що їх недавно прилучено до Советів, є від трьох до чотирьох дивізій німецького війська, що дійшло до румунської й мадлярської границі.

„ФАНТАЗІ“.

БЕРЛІН. — Так називає урядова Німеччина поголки, що вона вислала до Советів 150 німецьких військових і технічних дорадників, що мають помагати Советам у війні з Фінляндією, а за що Совети мали відступити Німеччині нафтові терени і залізничні шляхи в Галичині. Далі зазначено, що Росія адмініструє Галичиною, нафтовими теренами і залізними.

ЩО ДУМАЄ ОФІЦИНА РУМУНІЯ?

БУКАРЕШТ. — Румунський уряд не вірить, щоб Галичина була занята німецькими військами. Зате вважає можливим, що Німеччина дістала певні концесії на використання нафтових теренів у Галичині, а німецькі „жовніри“, про які ходять слухи, це „робітничі батальони“ й інженірські відділи, призначені до робіт у нафтових підприємствах.

ПРОТИ ДОСТАВИ НАФТИ НІМЦЯМ.

БУКАРЕШТ. — Велика Британія і Франція заявили Румунії, що це може довести до серйозних комплікацій, коли Румунія буде змушувати британські й французькі нафтові компанії, що існують у Румунії, доставляти нафту Німеччині. Румунія експортує річно 4,500,000 тон нафти, з чого один мільон тон є призначений для Німеччини.

„ПОЛЬЩА ЩЕ НЕ ЗГІНУЛА І НЕ ЗГІНЕ“.

ПАРИЖ. — Так заявив Гнат Падеревскі при відкритті „польського парламенту“, себто малого дорадчого тіла, що буде існувати при новім польським уряді. Падеревського вибрано президентом того „союму“. Члени союму разом з Падеревским зложили вину за упадок Польщі на давній польський уряд. Заповіли, що нова Польща буде наскрізь демократична. В соймі є представник „3,500,000 польських жидів“. Є ним д-р Ігнац Шварцбарт. Заповіджено, що й „інші національні меншини матимуть заступництво“. Падеревскі подякував американським полякам і папі за піддержку Польщі. Казав, що вони „говоритимуть в імені поляків“ та що на них „спочиває обовязок і честь заступати 35 мільонів мучених людей“ і „виявляти їх почування та виконувати їхню волю“. Далі казав Падеревскі, що „Польща безсмертна“, а вони „її“ визволять з неволі і відбудують з руїни. Уся та церемонія відбулася в польській амбасаді в Парижі. Польський єпископ Гавліна відправив Службу Божу і поглаголовив зібраних.

ЗНИЩЕНИЙ ПЯТИЙ КОНТРОРТОПЕДОВЕЦЬ.

ЛОНДОН. — Бритійська адміраліція подає, що пропав на морі контрортопедовець Ексмут, 1,475 тон поємности, при чому загинули яких 175 осіб. Причина невідома, від міни, або торпеди. Це вже другий того роду военний британський корабель, що загинув упродовж одного тижня, а пятій від початку війни.

СОВЕТСЬКІ ДАЛЬШІ ВТРАТИ.

ГЕЛЬСІНКІ. — Советські команданти женуть вояків на певну смерть, бо бояться пімсти з боку Сталіна за воєнні невдачі. Тим дається пояснити, що впродовж останніх трьох днів згинуло понад 5,000 советських жовнірів. Про те, скільки є ранених, ніхто не знає. Ні тих, що заховали і поперемерзали. Видно нераз цілі поля, вкриті советськими трупами. Совети намагаються нищити фінську мораль постійними налетами на фінські міста і війська. Є подекуди значні шкоди від бомбардовань. Ушкоджено між іншими чотири шпиталі і вбито 19 цивільних людей.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Попереднє число три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На пів року	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Число з суботи (з англійською частинкою):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На пів року	\$1.25	Six months	\$1.25
В Джерзі Ситі і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На пів року	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

Письмовий текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошувач хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016.
4-0807.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

„РОСІЙСЬКИЙ КОШИК З ХЛІБОМ“

Краєве Географічне Товариство у Вашингтоні видало недавно замітну заяву про Україну.

На думку Товариства, що й нині в Америці треба говорити про такі питання, як: Що це таке Україна? Де вона лежить? Пояснює воно це явище тим, що Україна була під владою чужих держав. Як звичайно в таких випадках буває, про окупований край говориться в світі аж тоді, як він переходить з одних рук у другі.

Тимчасом українська територія заслугоє на те, щоби про неї світ говорив, бо це відповідно до європейських мір досить велика територія й досить людна країна. До того Україна важна не лише як велика територія і людний край, але як країна, багата економічно.

Стеття згадує різні похвальні ймена, під якими світ, ближчий і дальший, знає Україну. Городом Росії називають Україну за те, що почерез велику частину її простору розтягнувся славний у цілому світі чорнозем, цей знаменитий своєю врожайністю ґрунт, що дає знамениті овочі, ярини й бавовну. Хлібним кошиком Росії називали її за те, що на врожайних полях України родилися збіжжя, особливо знаменита пшениця. Важна Україна й під промисловим оглядом, бо вона має всі дані на те, щоб стати сценою на велику скалю розвинених промислів.

Подаючи того роду інформації, Краєве Географічне Товариство старється не висказувати ніяких політичних опій щодо того, де Україна малаб належати і як вона мала бути господарена. Воно просто старається вказати самі факти, хоча з уступів про Київ, як осередок розділювання дерава, овочів, цукру й збіжжя, виходило, що, як тепер є, так повинно би й далі бути. Однак цієї думки виразно не сказано, і це моглоб нам видатися певним зиском для нас. Однак саме так не договорені вискази дуже небезпечні, бо вони підсунувають читачам висновки, проти яких дуже важко боротися тим, що з ними не можуть погодитися.

Зо згаданої статті Краєвого Географічного Товариства ми б читач винести ще інше, для нас некорисне враження: що саме, якщо не було України під російською окупацією, то Росія лишилася би без хліба. Звісно, чим таке враження небезпечне для українців: набравши такого враження, чужий читач міг би легко рішити, що в такому випадку „бідна, безхлібна“ Росія повинна мати під своєю владою хлібну Україну. Буває часто, що й українці своєю пропагандою самі це враження чужинців підтримують, у добрій вірі, що цього вимагає українська справа, щоб світ вірив, що Росія без українського хліба згнила. Ця пропаганда шкідлива передовсім тим, що вона неправдива. Росія може добре обійтися без українського хліба, хоча, щоправда, їй вигідніше грабувати чуже готове, ніж розробляти своє.

Евген Онацький (Рим).

АНТИКОМІНТЕРН, ІТАЛІЯ ТА НІМЕЦЬКО-СОВЕТСЬКИЙ СОЮЗ

Дня 16. грудня Чано, італійський міністер закордонних справ, виголосив перед італійською палатою корпоративної догву промову, в якій зясував становище Італії в сучасному конфлікті, роблячи одночасно докладний перегляд усіх тих подій, що до того конфлікту привели. Промова заняла дві години часу, і в італійських, великого формату часописах, була видрукувана аж на трьох сторінках. Не вважаючи на велике зацікавлення, що ця промова викликала в усьому світі, чужинські часописи не могли дозволити собі на видрукування всієї промови, обмежуючись тільки на ті уступи, що могли бути особливо цікаві для тієї чи іншої групи читачів. Французькі часописи подавали одні уривки, англійські — другі, американські — треті, німецькі — знов цілком інші. Тому українські читачі можуть не знати справжнього змісту цієї промови, яка для нас є особливо цікава. Тому саме спинимося на тих уступах, що для нас мають особливу вагу.

Стверджуємо перш за все, що Італія, як авторитетно заявив провідник її закордонної політики і як ми своєчасно подавали в своїх дописах до української преси, робила всі можливі зусилля, щоб не допустити до війни між західно-європейськими державами, розуміючи, що така війна — це вода перш за все на російське і московське млин.

Тому Італія, що починаючи від 1921 року, поставила перед світом ясно сформульовану дилему: або версійські переможці підуть на мирний перегляд мирових трактатів, або Європа рано чи пізно опиниться перед трагедією війни. Щоб довести до цього мирного перегляду мирових договорів, Італія запропитувала так званий Пакт Чотирьох, Франції, Англії, Німеччині й Італії, що мав довести до зближення між колишніми ворогами і на правлення несправедливостей витворених у Версаль. Одночасно з тим Італія поставила таке ж питання про загальне роззброєння. Як знаємо, з тих італійських заходів нічого не вийшло. Деяку ролю в неуспіху відіграли... поляки. Ось до словні слова Чана з цього приводу:

„Польський уряд був одним з запеклихшх противників Пакту Чотирьох, і поляки його навіть найзлісніше висмівали. Ініціативу, що одночасно з установленням європейської рівноваги прислухався би і для забезпечення національного життя польського народу, польський уряд висмівав як „Клуб ковбасників“. І на нього у великій мірі спадає відповідальність, що Пакт Чотирьох був саботований!“

Але, як відомо, навіть таке польське наставлення супроти найулюбленішого політичного витвору Мусолінія не перешкодило Італії піклуватися й далі про долю польського на-

ження (тоталітарних держав), що була в програмі великих демократій. Отже проектувалося перевести велими обмежену акцію, і то тим більше, що вважалося за неможливе досягнути більш далекі цілі, з огляду на ґрунтовну ворожість що нацистська Німеччина все виявляла у відношенні до Росії. В Зальцбургу мене повідомлено, що комерційні переговори з Росією розвивалися дуже сприятливо і що можна було ждати добрих результатів. І нарешті увечері 21. серпня, в годині 22, мені телефоновано від фон Рібентропа, що дня 23. серпня він відвіз до Москви для підпису пакту ненапад поміж Німеччиною й Советами“.

Я вважав необхідним навести цей довгий цитат, бо він кидає надзвичайно яскраве світло на тодішні події; він вияснює безапеляційно, що Німеччина порозумілася з Советами цілком на власне ризико і на власну відповідальність. Італія йшла тільки на знеутралявання Советів, на втримання її яко мога далі від конфлікту, що називався; Німеччина ж увела ці Совети в самий осередок конфлікту... Ясно, що такий стан річей збільшав Італію від усьогокого зобов'язання виступити збройно по боці Німеччини. Більш того, він поставив Італію майже в неможливість виступити по боці Німеччини доти, доки Німеччина стоїть у тісному зв'язку з Советами. Про це Чано не говорить ясно в своїй промові, але з деяких уривків тієї промови можна такий висновок зробити. Чано декілька разів ствердив дуже гостро, що Італія все веде, веде і вестиме антикомуністичну політику. Зокрема він спинився на історії зв'язання так званого пакту Антиконтиненту, що до нього належали спершу Німеччина і Японія, потім Італія, на правах основоположників пакту, а пізніше ще й Еспанія та Мадяріщина. Отже Чано стверджує, що цей пакт Антиконтиненту мав дуже широке політичне значення, себто був скерований проти комуністичної Росії, бо колиб він не мав такого широкого політичного значення, то вистачило би було договору між самими поліціями відповідних держав. Отже, на думку Чана, хоч Німеччина той пакт Антиконтиненту й зруйнувала, його дух далі живе в Італії.

Всяке поширення комунізму, наприклад, на Балканах чи в столиці Середземного моря має викликати негайний виступ Італії. І саме тому Італія проголосила не втривальність, а тільки свою „неучасть“ у війні, підкреслюючи виразно, що вона пильно зобов'язана в руках, стегнута, щоб ніде її безпосередніх інтересів не ушкоджено.

Промова гр. Чана вияснила багато річей. Кинула ціл снопі світла на багато міжнародних проблем, а головним ствердила остаточно, що вже починаючи від Зальцбурга, політика Німеччини й Італії пішла кожна окремо, своїм автономним шляхом. Несподіванки в роді заключення німецько-советського союзу, з усім його трагічними для цілого світу наслідками, хоча й не могли (і наврод, чи зможемо)

БЕЗРОБІТТЯ — НАЙГОЛОВНІША ПРОБЛЕМА

Голова дорадчого бізнесового комітету при департаменті торгівлі, Вільям Бет, на зборах автомобільних інженерів у Дітроїті сказав, що найголовнішою суспільною проблемою нині є знайти працю для всіх робітників. Бо безробіття пригнічує чоловіка не лише матеріально, але також морально. І те пригноблення є більше небезпечне, ніж усіякі теоретичні „ізми“, говорив Бет. Він сказав: „Від того, що робиться в тій справі тепер та що зробіться в недалекій будучині, залежить, чи матимемо конкурентну форму народного господарства, чи системі державної власності, урядової контролю і центральної влади“.

Такий підхід до справи є розумний і мужний. Він ударе в сам корінь лиха. Система державної власності, центральної влади, диктатура, фашизм, нацизм, комунізм — це все речі, які є впливовим певного суспільного стану. Коли того стану ми в самих основах не змінимо, то щоб не знати як ми всі голосовно кричали проти диктатури, фашизму, нацизму, ті устрої, замасковані в якусь трохи відмінну місцеву форму, до нас таки прийдуть. Бо, як говорив Бет, широкий загал, робітники, батьки родин, хочуть мати запевнення, що дана система дасть їм гарантію праці, гарантію заробітку; щоб вони не лякалися та не журилися, що буде завтра, коли втратять працю; як прокормити свої родини.

Коли дана система дає спроможність заробітку, то всякі пустословні „ізми“ пройдуть повз вухо кожного громадянина. Колиж на його очах його власні діти голодують, а він, хоч хотів би працювати, хоч мов гонча собака гонить за працею, але її дістати не може, то тоді без усіяких теоретичних „ізмів“ він подумается, що тут щось зле і що перекинути Італію в табір ворогів Німеччини („часи таких головокружних змін, за словами Мусолінія, безповоротно минулися“), але й не могли не припинитися до значного розходження в цілях німецької й англійської політики.

Зазначу тут тільки для ілюстрації становища, що советський посол Горелкін, який приїхав був до Риму три тижні тому і мав десь тепер віддати свої вповноваження італійському королю, несподівано, після кількох ворожих демонстрацій перед советським посольством (зприводу фінляндський подій) склав свої валізки та повернувся до Москви... саме за два дні до промови Чана.

треба змінити дану систему на якусь іншу. Він тоді готов підчинитись і під державний диктат, щоб мати забезпечення шматка хліба. Бо хоч правдою є, що воля духа для чоловіка дорожча від матеріальних вигід, то також правдою є це, що чоловік має моральне право лише свої особисті матеріальні вигоди відкинути за волю за свободу духа. Зате він не має морального права в ім'я цієї високої засади жертвувати матеріальними потребами інших осіб, своїх дітей, своєї родини. Вмерти за якусь високу засаду кожний має право. Але заставляти інших умирати — це вже сумнівне.

Боротьба з безробіттям є обов'язком кожного громадянина, всіх суспільних інституцій. Різні промислові, торговельні і фінансові інституції повинні дбати про збільшення занять для робітників та про рівний розділ тих занять серед потребуючих. Інші повинні підтримувати суспільну мораль, вказуючи терплячим на відверженість, яка охоронити їх може від поспішних, нечислених учинків, що в остаточнім результаті готові завдати їм іще більш терпіння, ніж ті, що маємо сьогодні. Завданням уряду, зрозуміло, є дбати про нагальні підмоги терплячим та про таку господарську політику, яка прямувала до збільшення занять.

Найпримітивніший спосіб боротьби є той, яку провадять нині деякі часописи й інституції, що голосовно накликають суспільність проти „диктатури“, „фашизму“, „тоталізму“, не входячи ні трошки в суть справи, а навіть тавруючи „фашистами“ й „тоталістами“ тих людей, які да візір Бета перестерігають, що коли лихо не буде знищене в самім корені, то такий тоталізм у якійсь формі до нас надійде. Медвежу прислугу роблять для нинішньої вільної, демократичної правлячої системи її ті люди, що всяку критику на адресу цієї системи гістерично відкидають і вважають це знаком, що хтось у засаді є проти демократії.

Коли хочемо зарадити лиху і нинішню систему врятувати, мусимо тверезо дивитися на неї і критикувати в ній те, що в ній недобре. Саме пустословне повторювання про „народоправство“ того народоправства не врятує, безробіття не знищить, не усуне страху тих, що нині працюють, а думають, що буде завтра, коли вони працю втратять.

**ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО
В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ.**

Клявдія Бобикевич.

У ТІНІ ГЕРОІВ

(Спомин з недавнього минулого).

13)

„Душі витиснуть із нас до правди діти. Як одні так і того часу! Гей, гей, коли це другі одним миром мазані, може бути? Чи не бачите са- Цього вчить нас наша історія ми, отамане, як нас уярмили, на кожній сторінці. Оба ці що й дихати не дають?... А відвічні сусіди нашого народу воно йде до гіршого. Що старалися лише його поневоль, що години. Не маємо лити, ограти й знищити. А вже сил видержати, а помочи що до ярма... що ви вже тепер дасть Біг“, заявив сусід. Отаман усміхнувся. „Оце вислід нашої відмінної ще тяжче, ще гірше: спімнете орієнтації. Ви, галичани, нена- мої слова! Коли ляхи забезпечили ляхів і хилитесь до мочать себе зі всіх сторін та всіх скалів, знаходячи їх вдачу діл. Цього також учить нас крапкою, їх мову гармоній- історія і воно невідмінно такою. Милою вашому вуху, що буде. Але водночас ми сміло го хоче вже й чути зневаги- можемо заявити, що жадна ласою польської мови. А ми, сила світу, вже не зможе зніве- неї невідмінно москалі, тичити нашого духа. Не вважа- яти, що напали на нас стіль- ючи на переживання. Жадна ми сала за шкуру. Хоч ніде, потуга світу не зможе звести

на манівці й знищити- наш на- рід! Тепер, коли він уже знає, кудюю має йти... Треба безупинно боротись, страшною завзятістю, святої ненависти, що виробляють залізну волю, велику відірваність й посвяту самого себе. А без цього жаден нарід нічого не здобув, і нічого не... варт“.

На ці слова мій батько не видержав на своїм місці. Підійшов до старшини й обій- мив його щиро.

„Добрі, бадьорі слова у вас, батьку отамане. Боротися, не піддаватися й посвячувати себе. І одно і друге зробили ви. Але оце скажу вам, що жаль мені старому, що бачив нашу святу Україну в своїй славі, величі. Вільну, багату, веселу. Що бачив, як маяли всюди жовто-блакитні прапори, виднілися тризуби, гомоніла про урядях українська мова! А те все так скоро минулося. Наче сон, наче мрія“.

„Не на довго, пан-отче! Вір-

те мені, старому козакові, що це побачимо її вільною, моту- гутною, від Сяну по Кавказ!“ „Бог би звав говорив, отамане! У добру годину, щоб сказали й воно сповнилось. А воно поки сонце зійде, роса очі вийсть. Знаєте цю галицьку приповідку? А саме тепер, коли ми тут у добрі та мирі розважимо всі важні події, ворог намагається знищити нашу здобутку на кожнім полі. На культурнім, економічнім, політичнім, спортивім“, обізвався сусід сумно.

„Як ви, отче, це думаєте? Де знайти? — запитав отаман зацікавлено.

„Та деж, там, в Україні. Не читаєте часописів, які пишуть що динни про нове нищення нашого державного майна й катування українського народу...? Тут і там?“

Отаман Тютюник махнув рукою.

„Так, це правда, що нищать

ма чого розпачати, а вчитися хіба ненавидіти її ворогів. Бо ненависть це страшна сила, а українці цього не знають. Як лише хтонебудь до них усміхнеться, то вони зараз мякнуть, подаються, ніяковіють і... про- грають!“

Галичани сиділи тихо й слухали слова закордонця, наче який виклад з катедри. Це була тема, що всіх найбільше цікавила. І старих і молодих.

„Але москаль скріпиться на наших і своїх землях! Росія цеж найбільша держава світу. І хтож зможе опертись їй? Як зможе тоді Україна знову в- свободитися, відділитися від неї? Найкраща нагода вже минула, а другої хіба не до- живемо!“ — зауважив сусід.

Отаман похитав головою. „Бачу, що ви не стратеги, не політики і не військові, а цивільні люди, та ще й корот- козорі... Цеж ніхто не пере- чить, що Росія величезна дер- жава. Що коли скріпиться та

як слід узброїться, то вона найсильніша держава світу, бо в однім комплексі. Без гранич і колюний. Тож її боя- ться інші держави, і ніхто її не дорівнює в нічмі. Цеж не іграшка, 160 мільонів людей, себто 10-мільонна армія! Але саме тому інші держави її о- слаблять, щоб її не боялися. Тому й допоможуть Україні“.

(Дальше буде).

Р. КІПЛІНГ
у своїй прецікавій повісті

БРАТИ МОУГЛІ

оповідає про те, як молодий хлопчик виріс серед вовків у диких нетрах і вичинив звичай диких звірів джунглів. З ба- гатьма ілюстраціями.

Ціна 50 центів.

„SVOBODA“

81-83 Grand Street

P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

3 ДНЯ

ВІЙНА НЕРВІВ.

Звертаючись до німецького міністра пропаганди, Гебелса, в часі інтерв'ю, американський журналіст Лотроп Стодард сказав: „Пане міністре! Мені дуже цікаво зустрітись з таким майстром - психологом, як ви, бо я-все мав таке переконання, що ця війна є головною війною нервів, у якій духовні чинники можуть відіграти рішальну роль”.

Стодард не один, що має такий погляд на війну. Багато людей думають нині в той спосіб, а серед них є й такі, що ще донедавна думали, що холодний розсудок, раціоналізм, а вслід за тим матеріальні вартості, техніка, зброя, амуніція, корм, одяг, медикаменти — є найголовніші чинники, що рішають у війні.

Безперечно, там, де один чоловік є озброєний від стіп до голови, а другий з порожніми руками, там такі зброї відіграє рішальну роль. Але там, де оба озброєні від стіп до голови, то рішальним чинником таки буде їх дух, запал, воля перемогти, почування, чи контролю над ними.

ПРОПАГАНДИЙНИЙ ФРОНТ.

Модерні держави нині дуже добре визнаються на вартості пропаганди. В той час, як їх гармати штурмують чужі фронтові фортифікації, обороняючи водночас власні їхні міністерства пропаганди, штурмують душу чужих воєнків і чужого загалу, озброюючи водночас душу власних воєнків і власного народу.

Роблять це вони різними способами, щоб лиш досягнути бажаний успіх. Коли правда загартує душу воєнка і громадянина в запалі краще, ніж брехня, вони послуговуються правдою. Коли їх воєнки і загали такі, що правди стравити не можуть, то вони тоді заступають одні відомості, роздувають або й видають інші, чи просто кормлять своїх людей брехнею. Бо душа людей, їх мораль, не сміє заламитись.

ДОСВІД З ЧАСІВ МИНУЛОГО ВІЙНИ.

Про вартість морального чинника завважили провідники добре в часі минулої світової війни. Вже тоді вони запригадили, що не раз армія держиться знаменно, кожний воєнка тигр, що рве ворога на шматки. Втім щось станеться, щось заломить їх мораль; у їх серцях повстане якийсь дивний перелом; немов невидимим психічним газом повіяло і спараліжувало їх душі, їх запал і відвагу. Тигри стоять хвиляючи спантеличені. Далі вагаються, ще далі обертаються і вдирються так, як перелякани на смерть зайці.

Таке траплялося з арміями на фронті, а також із запалом, з цілим народом. Він нагло діставав переляк, тратив віру в свої ідеали, віру в себе. В запалі творилась деморалізація, яка перекидалась на фронт. Війна була закінчена, але з розгромам того народу, який ось так заламався.

ДУХОВА „АМУНІЦІЯ”.

Духова „амуніція”, при помочі якої майстри - психологи штурмують душі своїх противників, далеко складніша, ніж гарматна амуніція. Орудувати тою амуніцією належить до царини справжнього мистецтва. Тут маємо до діла з настроями, почуваннями, волею, вірою.

Здається, що найголовнішим чинником у тим психологічній концерті є той, що грає на людським почутті правди і справедливості. Лю-

ди мають уроджене релігійне бажання бути „правильними” і вірити, що справа, яку вони обстоюють, є справедлива. Тому майстри - психологи стараються в першу чергу переконати свій власний нарід, що їх справа, їх ідеали є дійсно святі, справедливі, а ідеали противника є хибні, несправедливі, лайдацькі. В той спосіб вони укріплюють душу власного народу. З черги вони стараються розбити чужі моральні фортифікації і стараються викликати в противника таке переконання, що він бореться за дурниці, чи навіть за лайдацькі цілі, в той час, коли їхні цілі є святі.

МОРАЛЬНІ ФОРТИФІКАЦІ УКРАЇНЦІВ.

В останній визвольній війні українці виявили мало духовної відпорності на атаки чужої пропаганди. Ми легко затрачували віру в свою правду, в свої ідеали й легко приймали чужі „правди”. Наприклад, багато з наших людей тратили охоту до боротьби, вдумавшись в аргумент москалів, чи поляків, що без українських земель вони не можуть жити. Попадали в смуток наші бідаки, що ось наші вороги без нас помруть і, щоб їх рятувати, вони готові були самі померти. Лякались також деякі люди „довжнини границь”. „Україна, коли буде самостійна, буде мати великі границі, щоб могла вдержатись”, говорили вороги. І наші бідаки вірили. Забували, що точнісінько такі самі довгі границі, які матиме з сусідами Україна, сусіди матимуть з Україною...

Вороги обіцували, то погрожували, то розбивали нас з середини, пускаючи одну суспільну версту проти другої. І на жаль, їхні духові стріляна влучали на податливий ґрунт у серцях наших багатьох людей. Ті люди тратили віру до своїх національних правд, а приймали чужі правди. А без віри в основі валилися всі верхні прояви людського життя: суспільні організації, державний устрій, армія.

Тепер наші серця далеко краще укріплені, ніж були перше. Але й бо чужа духовна зброя далеко більш рафінована, як була колись. Остерожність — це перша оборонна лінія проти тої зброї.

МУСКУЛЯРНІ БОЛІ УСУВАЄТЬСЯ СКОРО

Не терпіть мускулярних болів безпідприємно. Тисячі людей вдоволялися чудовим звільненням від рематичних болів, від болів у мускулах безпідприємно і болів м'язів, тільки через натирання Пейн-Експеллером. Цей сенсативний лік приносить славетну полешку скоро. Після 17 мильонів пляшок вже продано. Отже, не чекайте. Купуйте Пейн-Експеллер. Питайте за Пейн-Експеллером з якорем на опакуванні.

КАЗКИ ВІЛЬГЕЛМА ГАУФФА

На цих книжках виховувалися від віку цілі німецькі покоління. Їх перекладали з німецької мови відомі українські перекладачі: М. Харченко, Ф. Супрун, Д. Корзун і інші.

ЗБІРКА ПЕРША

- 1) Каліф-чорногуз
- 2) Як виритувано Фатиму
- 3) Карли-Ніс
- 4) Корабель-привид
- 5) Фальшивий принц
- 6) Оповідання про обрубану руку

128 сторін, 86 рисунків. Ціна 50 центів.

ЗБІРКА ДРУГА

- 1) Пригоди Сайда
- 2) Малий Мук
- 3) Альмазир
- 4) Злот
- 5) Червоне серце

128 сторін, 82 малюнки. Ціна 50 центів.

Замовляйте: **“SVOBODA”**
P. O. Box 346
Jersey City, N. J.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА.

Вибрали делегатів на конгрес.

Яке є зацікавлення американсько-українським конгресом серед українського громадянства, видно по тім, що в нашій громаді вже вибрали делегатів на конгрес: бр. св. Юрія, відділ У. Н. Союзу (д-р В. Галан і С. Рудакевич) та Стрілецький Гурток ч. І. (д-р П. Дубас і Г. Грицишин).

БОСТОН, МАСС.

Заявилися за один конгрес.

Дня 14. січня відбулись наради таких організацій: тов. Запорозька Січ, Сестрицтво Пр. Покрови, відділ 238 У. Н. Союзу, відділ 27 ОДВУ, відділ 44 С. У. А., Доньки України, Співачий Кругок і українська прав. парохія. Всі організації заявили за один конгрес, попираючи ту акцію до єдності, яку веде „Об'єднання”. Будуть ще одні наради, 25. січня, на які просимо прибути інші організації, щоб спільно порадитись, як дійти до повної згоди в громаді й Америці.

Вибрано ексекутиву до ведення дальшої праці. Справи зreferував о. В. Касків. Вибрані: Н. Давискиба, президент; заступник: П. Боднар, секретарі: П. Мороз і О. Шафранська, касієрка: Марта Берестецька, заступник: Данило Сіліньский.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК МИ СВЯТКУВАЛИ?

Уже ми відсвяткували народни. Тоо, що приніс мир на землю. Та так є, що ми того миру не маємо. Український нарід у неволі. Несе свій хрест. Ступає по тернистий дорозі через Голгофту до свого воскресення.

На нашій визвольній шляху ми не маємо „оборонців”. Скроплюємо той шлях власною кровю, щоб власними силами позбутись окупантських язв.

У нас є сила, бо ми велика нація. Коби тільки зникли зпоміж нас наші нещастя: братовбивча боротьба, яничарство, непогамована амбіція, ненависть і зависть. Тому, коли ми щиро й по християнськи святкували Різдво Христове, то певно й подбали, щоби позбутись того, що нас самих розбиває, що нищить наші сили.

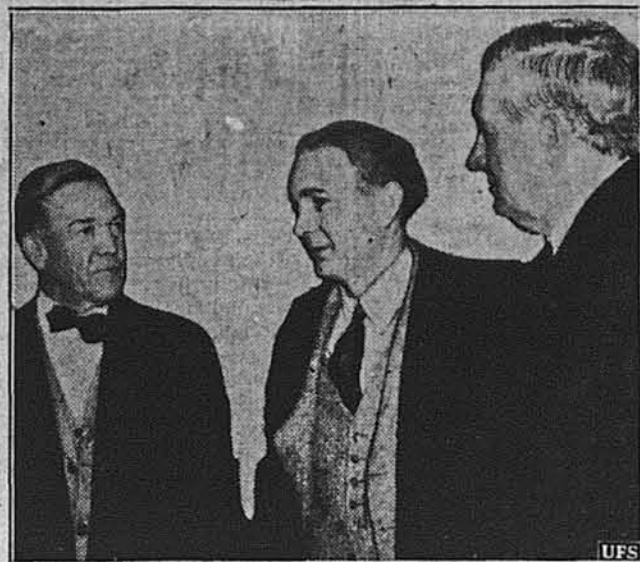
А коли ми святкували як патріотичні українці, то ми не могли забути за те, що мільйони наших рідних терплять, що на наших рідних землях розпука, плач і неволя, що там нашим рідним заглядає смерть в очі за те, що люблять рідну землю і бажать їй свободи. А це значить, що ми і зложили жертву на допомогу визвольній справі.

Якщо ми святкували по Божому, то ми також повинні забути за наші непорозуміння і тертя і подати собі руки до спільної праці для України. Тому хай тепер кожний і кожний з нас застановиться, чи він дійсно про ті справи думав, коли співав пісню „Слава во вишинах Богу, а на землі мир”. А як не думав, то хай хоч тепер над тим застановиться. І хай хоч тепер зложить жертву на добру і рідну справу.

Григорій Романків.

— Чому ви досі, хоч турніст, не відвідали Андських гір?

— Кажуть, що людина по-чувається дивно малою у порівнянні з тими горами, а я того не міг би стерпіти, любий пане!

ПОХОРОННИЙ КОМІТЕТ ПОК. СЕН. БОРИ.
Урочистий похорон сенатора Бори обдумали (зліна на право): сенатори Мекнар, Кларк і Конелі.

СТАТИСТИЧНЕ БЮРО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ХОЧЕ ПРОВІРИТИ, ЯК СТОІТЬ СПРАВА ТОРГОВЛІ І ВИРІБНИЦТВА

Скільки заробили в Америці і з малих бізнесів, яких загальний оборот 1939 року виносив менше як \$20,000. Про такі бізнеси буде окрема низка питань.

6,500 людей, що працюють у Статистичнім Бюро, вже розносять спеціальні квестіонарі малім бізнесменам. Їх дістануть кожну гресерія, бучерня, ресторан, дончрум, делікатесен, пекарня, лікарня, аптека, цигар-стор, склеп ноші та продавці овочів і ярини. Цей спеціальний формуляр дістануть усі дрібні продавці в Америці.

Кіна, голярні, салони краси, шевці, годинники, гаражі, білярдовні й інші подібні бізнеси дістануть інакші формуляри для подання інформації. Ті формуляри дістануть малі фабричні заводи, що зробили менше як \$5,000 бізнесу 1939 року. Загальний формуляр для збирання даних про виробництво малих фабрик не обнімає.

Власникам згаданих бізнесів ставитимуть такі питання: хто є власником бізнесу (окрема особа, спілка, корпорація, тощо). Який саме бізнес, скільки продає, скільки людей працює, скільки вносять платінь робітникам, скільки на рухах товару і довгу на людях, а також якого товару найбільше продано 1939 року. Таких основних питань буде більше.

При збиранні статистичних даних відносно фабричного виробництва, яке переводиться від початку 1919 року через кожних два роки, бюро пошлугується одним головним формулярем для ріжного роду фабрик. Для більших і важливіх індустрій, яких є біля чотирьох сотні, бюро має 147 спеціальних формулярів. Зібрані 1937 року статистичні дані показують, що того року було в русі 166,000 ріжного роду фабричних заводів, у яких працювало коло 8,600,000 робітників і робітниць, що виробили...

Бізнесова статистика включає всі важні менші і більші підприємства в Америці, як теж великі склепи, театри з філіями, склади дрібного і гуртового продажу, тощо. Збиратимуть статистичні дані...

БАЙОН, Н. ДЖ. — П-О-3-І-Р

КЛИЧЕМО УКРАЇНСЬКІ ЦЕРКОВНІ ГРОМАДИ, ВІДДІЛИ УКР. Н. СОЮЗУ, УКР. Р. СОЮЗУ, ПРОВІДНІЯ, СЕСТРИЦТВА, КЛУБИ Й ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО БАЙОНУ НА

ЗБОРИ В НЕДІЛЮ, 28. СІЧНЯ (JANUARY 28, 1940)

в 3. пополуноді

В ГАЛІ УКР. НАРОД. ДОМУ.

35 ВЕСТ 19. СТР. BAYONNE, N. J.

На цих зборах буде обговорюватись положення наших братів у старім краю, як ріжної справи всеукраїнського конгресу.

За уряд відділу 213. У. Н. Союзу.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА ім. МИХ. ДРАГОМАНОВА

устроюється

Б-А-Л-Ь В СУБОТУ, 27. СІЧНЯ (JANUARY 27, 1940)

В UKRAINIAN CIVIC CENTER, 831 JOSEPH AVENUE.

Баль розпочнеться в 8. годині. — Вступ 25 центів.

Запрошуються всі громадяни міста Рочестеру й околиць. На балі буде пригравати музика Юркова. Будуть добрі напінки й добра перекуса.

Уряд.

ЩО Є В КАЛЕНДАРІ СВОБОДИ на 1940 рік

1. Календаріум.
2. Як люди угадують погоду.
3. Одиночний час.
4. Літній час.
5. Початок Нового Року.
6. Цей рік у рахубі часу.
7. Як порівняти мірида на термометрах.
8. З Новим Роком (поезія).
9. З Новим Роком — з новою вірою в побуду.

II.

10. П. Куліш: Україна (поема).
11. Київ (з ілюстраціями).
12. О. Олесь: „Красне Сонце”.
13. Про Київську Лавру (Народня Легенда).
14. Про Золоті Ворота (з ілюстраціями).
15. Переказ про оборону Києва.
16. І. Крип'якевич: Старинний Львів (з ілюстраціями).
17. Галич.
18. Тор Лягсе: Україна в очі чужинця (з ілюстраціями).
19. Іван Нечуй-Левицький: Ярама України.
20. О. Сторожко: Краса українського степу.
21. В. Залізняк: Моя вітчизна.
22. Байдаков через пороги Дніпра (з ілюстраціями).
23. М. Чернявський: Пороги (поема).
24. М. Сумцов: Краса українських народніх пісень.

III.

25. Про те, чому українці гайдамаки (Народня легенда).
26. В. Липинський: Про славно-го запорозького ватажка Данила Нечая.
27. Б. Лепкий: В побуду вір (поезія).
28. Дума про смерть Козака-козака.
29. О. Кониський: Сподівання (поезія).
30. В. Будзиновський: Пожіння про велич Хмельницького (з ілюстраціями).
31. О. Г.: З універсалів Хмельницького.
32. Степан Руданський: До України (поема).
33. Промова на похороні Богдана Хмельницького (з ілюстраціями).
34. Серіє Мазепи (любовні листи Мазепи до Мотрі Кошубової).
35. В. Тесар: Чар Довбуша.
36. П. Куліш: Степ о півдні (поезія).
37. Україна в осуді німецького природника.
38. Бальзак про Україну.
39. Чар української ночі.

IV.

40. Як український закон шанував жінку.
41. Українська жінка в історії.
42. М. Надлиманський: Пожіння (поезія).
43. І. Філіппак: Бойківщина.

V.

44. Е. Ляхович: Економічні привабливості.
45. Новочасна війна.
46. Містер ФЛІС.
47. Як функції публічного нотаріуса в Америці?
48. Сертифікати реєстрації, для безправних імігрантів.
49. Як забезпечити свій винахід.
50. Американці всі — імігранти всі.

VI.

51. Микола Мурашко: Скільки вкладають члени, а скільки У. Н. Союз виплачує?
52. Роман Слобожан: Майно У. Н. Союзу як певна запорука членських інвестицій.
53. Дмитро Галачин: Українська твердиня в Америці.

VII.

54. Б. Р.: З історії української преси.

VIII.

55. Правила про працю малолітків.
56. Що коштує життя на селі.
57. Самі себе не знають і самі себе не люблять...
58. З науки про людину.
59. Вага тіла й довговічність.
60. Апетит на м'ясо.

IX.

61. Коломийки Карпатської України.
62. Всечина, жарт, ілюстрації, оповістки.

Ціна 50 центів.

Замовляйте:

“SVOBODA”
81-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

ГОЛОВНА ПРИЧИНА НЕРВОВОСТІ

Найбільше нервових проявів у людини повстає тоді, коли тіло не має подостатком життєвої сили. Тож найліпший лік для хворих на нерви людей — відпочинок, спокій і добра пожива. Збільште свій засіб життєвої сили, то будете мати більше самопевності, відваги і сили до праці.

УКРАЇНСЬКІ СТИНІ
КАЛЕНДАРІ
на
1940
РІК

● у гарних кольорах
● Календарі друковані українською мовою
● Світа означає читим червоним друком

25 центів одинок
5 за \$1.00

Гуртові ціни подаємо на більш замовлення.
Надешливість треба посилати разом із замовленням.
На С. О. D. не висилається.

[] Святий Тереза
[] Різдво з ангелами
[] Пресв. Серце Преч. Діви Марії
[] Пресв. Серце Христово
[] Христос на Оливній горі
[] Ангел Хоронитель
[] Усе добрий Пастир
[] Слава во вишніх Богу
[] ЗА УКРАЇНУ
[] Листопадові дні
[] КИВ НАШ
[] ПЕЛЬМАН МАЗЕПА
[] СИНІ МОГ ГАРБАМАКИ
[] ЗАПОРОЖЖІ
[] ГУМУЛ НА ПОЛОНИНІ
[] МОЛОДА УКРАЇНКА
[] ТАРАС ШЕВЧЕНКО

Замовлення слати на адресу:
СВОБОДА
81-83 Grand Street,
Jersey City, N. J.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ІОНІСТАН, О. Збори Тов. ім. О. Васаєв, від 348, відбулися в неділю, 28. січня, в 3. годині пообіді, в Укр. Домі, 525 В. Рейн Ес. Присутні члени збори на збори. Новий уряд на 1940 рік такий: Анна Рапава, предс.; Ксенія Тхурин, заст.; Марія Пері, секр.; 526 Е. Деву Аве. Маланя Воротнік, заст.; Професор Стахура, кас.; Стефанія Гарнава і Анна Дарко, контролорки; Марія Токар, нал. хорих. Збори будуть відбуватися в третю неділю по першій щомісяця. — М. Пері, секр.

БАЙОН, Н. ДЖ. На річних зборах Бр. св. Арх. Михайла, 12. січня вибрано такий уряд на 1940 рік: Ю. Бойко, предс.; А. Романів, заст.; А. Бірич, фін. секр.; В. Салій, заст.; М. Пахолок, кас.; П. Кобрин, рек. секр.; контролорки: В. Савран, М. Росоловський; тростіні: М. Росоловський, Гр. Багалий, Т. Монах; надзирателі хорих: Г. Макара, М. Шаламей. На цих зборах зайшла важка ухвала, що кожний член і членка мусить заплатити свій розмет кожного місяця на місячних зборах, інакше наступить суспендія. Збори відбуваються кожного місяця у вівторок на 10. або по 10., в У. Н. Домі, 35 Вест 19. Стр. Просимо членство прихилити на збори кожного місяця. — М. Пері, секр.

АНГЛІЙСЬКА ЛЕТУНКА.

Педі Нейсмит, що недавно приїхала до Америки на візит, каже, що вона зголосилася була до летничої служби англійської армії, але її відкинуто через низький ріст.

КУДИ ЗАЛІТАЮТЬ БУЗЬКИ?

Щоб довідатися, де є той «вирий», що до нього що року летять європейські бузьки, люди насилують бузькам на ногу перстені й потім, зловивши їх десь там, пізнають, відки вони прилетіли.

Таких бузьків з перстнями зловили оце аж в Уганді, в британській східній Африці. Перстені на них писалися університет у Ковні, в Литві.

Одному бузькові перстень був замий і тому йому спухла нога. Йому перстень відрізали, а ногу почали лікувати. Підчас лікування бузьок поведився наче освоєний; ходив собі безпечно по леваді й халасував сарану, що її тоді на левадах було повно. По трьох днях лікування нога загоїлася і бузька пустилися на волю.

НЮ ЙОРК, Н. Й.
На збігіві.

Згідно з ухвалою річних зборів 204-го відділу УНС, уряд того відділу вислав через Обеднання \$20 на українських політичних утікачів.
М. Білзник, секр.

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

ТОМСОНВІЛ, МІШ.

На збігіві і визвольну акцію. Громадяни Марія і Яніс Черби переслали від себе через Обеднання \$5 на такі народні цілі: \$3 на визвольну акцію і \$2 на воєнних українських утікачів. Водночас вони зазначають: «Читали ми, що багато помічати потрібно тепер на визволення нашої України. Хоч ми живемо на фярмах, далеко від наших людей, заперимо нас, що будемо далі посилати наші жертви, поки буде треба. Бо ми так хочемо дочекатися того, щоб була відрізня Україна! І ми, шлому Обеднання, будемо, щоб Бог, помогав нашому ділу, щоб добре давалось нам перевести все український національний конгрес».

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ.

На Конгрес Обеднання.

Відділ 171 У. Н. Союзу, рішні на своїх зборах вислати через Обеднання \$5 на кошти конгресу Обеднання. Гроші вислали.

ГЕМТРЕМ, МІШ.

На Бюро у Вашингтоні.

Українсько-американський демократичний жіночий клуб, що прагне, в суспільній житті мало активний, проте сповняє своєю свій патріотичний обов'язок. Дня 9 січня ц. р. на своїх зборах він рішні вислати через Обеднання \$20 на інформаційне Бюро у Вашингтоні, а на шкільну в Стенфорді \$10. Решта грошей, померх \$80, є в касі і на першій заклик негійної помічи Україні будуть вислані там, де треба. Гроші \$20 на Бюро вислали вже до Обеднання.

Водночас треба при тій нагоді звернути увагу на таку річ: В нас є інші жіночі організації і вже від пару літ не вислали ні цента на якусь народню ціль, хоч у касі мають гроші.

В часі коляди трапились такі пригоди: одна з діяльних наших громадинок, але 30 центів на коляду та домагались від колядника, щоб ті гроші були коїне вислані без проволонки до Українського Червоного Хреста в Женеві. Коли неосвічений чоловік так сказав, не можна дивуватися. Від активних одинок можна вимагати чогось розсудливішого.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ.

На збігіві.

На річних мітингу братства св. Івана Хрестителя, від 270 УНС в Джерзі Сіті, ухвалено вислати з братської каси \$10 на збігіві і \$5 на всеукраїнський народний конгрес. Крім того члени зібрані між собою на збігіві по \$1: М. Косинович, М. Пігура, М. Баран, В. Пала, Н. Завіс, С. Ільїнський, А. Бусько, А. Мазур, Г. Гірка, Т. Шустикевич, О. Яніс, О. Кухар, В. Маланя, А. Борик, А. Корніло, М. Кот, по 50 ц.: Ю. Гук, Марія Пігура, Марія Струж, К. Ставсавичини; по 25 ц.: Ф. Жарський, І. Сайчук, Марія Пігура. Разом \$35. Гроші вислали через Обеднання.
Михайло Косинович, Микола Пігура.

ЕМБРИДЖ, П.

Коляда.

Як попередити роками, так і цього року члени ОДВУ ходили по коляду на інформаційну й визвольну акцію. Широко діючим тим усім, що нас пригнали і жертували, кожен по своїй згоді. Українці 36 від ОДВУ також широкі діючим членам, котрі зааналізу колядою. Колядували: Катерина Мілановська, Фебронія Бобак, Анастасія Скрабут, Дмитро Скрабут, Іван Бобак, Теодор Гусак і Мих. Скрабут. Гроші переслали через центральну управу ОДВУ в Нью Йорку.

Коляду зложили по \$1: Д. Скрабут, І. Бобак, Т. Гусак, І. Кухарський, Я. Мишак, Д. Галабан, Ю. Ситий, П. Анаршинин, Н. Жук, С. Іванович, Т. Войтечко, Д. Шимоник, В. Лазар, М. Пимбалак, М. Скрабут, Фебронія Бобак, Л. Гриневич, Р. Строчак, Я. Литвин, І. Мілановський; по 50 ц.: І. Герек, В. Мельничук, Д. Мельник, М. Скаський, І. Макара, Д. Завісський, Е. Роман, Д. Гарбутик, Д. Герера, І. Ерега, Я. Шлак, В. Качур, І. Антошин, відділ 276 У. Н. С. Катерина Мілановська, І. Лазар, І. Табін; по 25 ц.: Т. Гішак, В. Петришак, Д. Федчик, М. Фук, Т. Фізер; дрібними 25 ц. Разом \$30.
Михайло Скрабут, секр.

УВАГА! — РОЧЕСТЕР, Н. Й.

ТОВ. ЗАПОРІЗЬКА СІЧ, ВІД 367. У. Н. СОЮЗУ

власнотворе

БАЛЬ-ТАНЦІ

В СУБОТУ, 27. СІЧНЯ (JANUARY 27, 1940)

В ПАРОХІЯЛЬНІЙ ГАЛІ, 303 HUDSON AVE.

Проситися всім громадянам, братства і товариства прибути та весело забавитися. Члени тов. обов'язково мають явитися. Не явившись член заплатить кару.

ЗА УРЯД ТОВ. ЗАП. СІЧІ:

Роман Дмитрів, секр.

ПО ВИБУХУ В АНГЛІЙСЬКІЙ ФАБРИЦІ АМУНІЦІ ПІД ЛОНДОНОМ.

ЩЕ МАСМО НА СКЛАДІ КІЛЬКА КОМПЛЕКСІВ того епохального твору, необхідного в хаті кожного читача, під нагол:

УКРАЇНСЬКА ЗАГАЛЬНА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ

КНИГА ЗНАННЯ

в 3 томах

багато ілюстрована, з кольоровими таблицями, мапами та образками.

Як звісно, енциклопедія це твір, котрий містить у собі збірку всього людського знання з усіх ділянок людського духа, впорядковану за азбукою.

Через відомі події на українських землях цього твору вже не можна буде з краю дістати. Отже хто перший зголоситься, дістане.

Ціна 3 томів 30 доларів.

Замовляйте:

"СВОБОДА"

P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

ЗАПОВІДЬ ЗАГОСТРЕННЯ ВОЄННИХ ЗАКОНІВ У КАНАДІ

Представник часопису "Торонто Дейлі Стар" в Оттаві, Е. Р. Армстронг, доносить, що канадські воєнні закони не лише що не будуть злагоджені, але навпаки, будуть ще загострені і дістануть, як то кажуть, "додаткові зуби". Армстронг пише, що з тих законів усунеться деякі утруднення, з якими змагається поліція при поборюванні протидержавних рухів і ставленні перед суд заплідозрілих в участі в тих рухах.

Причиною цього поступку уряду має бути напруження між альянтами й Советською Росією, яке заіснувало від часу большевицького нападу на Фінляндію. Правдоподібно е, що Канада піде на поміч Фінляндії, однак покищо невідомо, в якій формі проявиться ця поміч і в якій спосіб мала би Канада інтервенувати в большевицько-фінляндській війні.

У зв'язку з тою інтервенцією уряд побоюється, що протидержавні елементи, тобто комуністи й їхні симпатикі, почнуть іще гостріше кампанію проти уряду між радикально настроєним робітництвом, і тому уряд заздалегідь хоче бути до того приготований. Тому саме і загострення воєнних законів. Канадські комуністи роблять закиди урядові прем'єра Кінга, що не давав дозволу канадійцям їхати до Еспанії і боротися по стороні червоних, покликуючися на те, що Канада є неутральною і до домашньої війни в Еспанії не повинна мішатися. Комуністи теж говорять, що уряд Кінга вважав за кримінальний злочин намову до вступу до еспанської червоної армії, а за те проти фашистської агресії не зняв рішучого становища.

Тепер же уряд поступає навпаки, кажуть комуністи, бо сам мішається до російсько-фінської боротьби і не покликується на свою неутральність, як це робив у часі громадянської війни в Еспанії. Тут комуністи вже крутять, бо в Еспанії була громадянська війна, а в Фінляндії нема громадянської війни, бо хунівський уряд, створений большевиками, не є ніяким урядом, не має ніякого війська і навіть боїться вступити добре на фінляндську землю. За нього борються московські війська, що нападають на Фінляндію.

Також ходять поголоски, що в Канаді мають організувати військові відділи на лещетах, які можна би було вжити до помочи регулярній армії в зимі. Таких лещетарських відділів Канада не потребує до оборо-

ни своїх бережів. Не потребує їх і Франція, бо має свої альпійські лещетарські відділи. Згадані канадські лещетарські відділи надавались би знаменито до боротьби у північній Скандинавії, а також у Сибірі і то на бережжі Тихого океану.

ПОШУКУЄ ПОСАДИ

ДЯКОУЧИТЕЛЬ пошукує посади. Добрай дірчн, режисер і учитель; іспитований, молодий, енергійний; теоретично знає також англійську мову. Прийме місячну платню \$80. Зголошення адресувати:
ДЯКОУЧИТЕЛЬ "Н", с/о СВОБОДА, Box 346, Jersey City, N. J.

ГРОСЕРІЯ

БУЧЕРІЯ

4832 GREENFIELD RD.
DEARBORN, MICHIGAN
Tel.: OR. 9840
Mr. P. HNATIO, Prop.

ДО ХОРИХ

За останніх 15 років свого існування багато жінок і чоловіків, що терпіли зприводу тяжких і запальних недуг, є нині здорові. Без ріжнції що Вас болить і як давно, зверніться до нас ще нині, а знайдете чесну і правдиву раду в українській мові. Можна також писати до:

ХІРОПРАКТИЧНОГО БЮРА,
195—2nd Ave. (plf 12. вул.) New York.
Години: від 10. рано до 8. веч.
В невід: від 10. рано до 1. поп.

Д-Р ЮРІЯ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,

ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET,

between 1st and 2nd Avenues,

NEW YORK, N. Y.

Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в невід: рано від 10 до 12.

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОТРЕБНИК

Без ріжнції як далеко поза Ньюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга широкі і чесна. Офіс:

383 MORRIS AVENUE,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОТРЕБНИК
звряжує потреби по ціні так низькій як \$150.
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОТРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦІХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 185 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-5877

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(73)

Юкаг не встиг далеко відбігти. Йому на лати скоро наступали інші торці й обезвладнили його та Дарна. Торці повязали обох утікачів, посадили на слонів та гайда назад до столиці. Вони тішилися в серці, що так добре справилися з своїм завданням. „Напевно королева нагородить нас“, думали вони.

Агті справді втішилась ними. Та замість нагороджувати торців, проголосила смерть в'язням. „Ви згинете без проволонки. Вас заберуть у підземелля, що сполучає з кімнатою божка Панту і його страшинами вогнями. Заберіть їх!“ — закликала вона до сторожів. У її очах горів пекельний гнів. Вона не жартувала.

В той час Дженета, Тарзан і майор Буртон старались ожити постріленого Перія. Як був заявив китаєць, Пері не був пострілений поважно. Куля лише задраснула шкіру та пригломнула ірландця. По коротких заходах він відкрив очі. Дженета радісно закричала: „Ах, він жие, він жие!“

Пері відзискав притомність і з приємністю гляді на Дженету. Її руки обіймали його за шию. А радісні слова говорили, що вона має до нього почуття глибше, ніж до звичайного приятеля. Там була любов. Пері хвилину любувався тим, а далі завважив: „Замість лютитися на китаєця, я готов дякувати йому за те“.